

Dags att byta spår?

Hur uppfattar vår omgivning (kunder, politiker, press, vanligt folk) oss när är vi pratar om energieffektivisering?

Har vi samma syn eller pratar vi förbi varandra?

När energisparverksamheterna drog igång på allvar på 70-talet så var budskapet – spara! Det var kristid med oljeembargo från OPEC, men det skulle gå över så småningom. Om vi bara uppträdde klokt och sparade.

Det handlade bara om att uppoffra sig et tag och sedan skulle allt bli som vanligt igen. Folk som ville vara roliga sade att energisparande: ”det är att duscha kallt tillsammans med grannens hund”.

Nu gick inte krisen över på det sättet utan oljepriserna fortsatte att vara höga och att gå upp och ner som i en berg- och dalbana.

Men vi upptäckte också att vi faktiskt inte behövde använda så mycket energi för att leva ett gott liv. Vi kunde göra mer men ändå använda mindre. Vi kunde helt enkelt **effektivisera**.

Och där är vi idag. Vi talar om win-win. Vi kan tjäna både ekonomiskt och miljömässigt på ett klokare resursutnyttjande.

Men det blir alltmer uppenbart att detta inte är tillräckligt. Ja vi blir rikare men vi behöver ändå använda mindre energi för klimats och uthållighetens skull.

Det är dags att byta spår! Vårt nya budskap om effektivare användning måste betona **komfort, modernitet, livsstil, njutning, värden** – eller något annat uttryck som visar att det inte bara är dumt och dyrt att använda för mycket.

Det är omodernt också.

Hans Nilsson, ordförande

Uppdatera dina kunskaper i energieffektivisering!

ILLUSTRATION: KATI METS

Det händer hela tiden så mycket på energieffektiviseringsområdet att snart sagt ingen kan hålla sig à jour med läget. Här är första hjälpen på det problemet: 18–19 maj delar experter på olika delar av fältet med sig av sina kunskaper. Programmet ligger bifogat längst bak i tidningen. Välkommen med din anmälan!

PS. Rekommendera gärna kursen till dina kolleger!

Bilder från kursen i februari på sidan 7!

Unik lönestatistik

Energirådgivarna har många kommunala energi- och klimatrådgivare som medlemmar och löneenkäten gjordes eftersom många efterfrågat en sådan sammanställning.

LÖNEENKÄTEN får ses som ett mer värde för våra medlemmar och är ett utomordentligt bra hjälpmedel att ha i bakfickan vid löneförhandlingen. De kommunala energi- och klimatrådgivarna förhandlar sina löner i respektive kommun och det har varit svårt att hitta bra statistik och lämpliga yrkeskategorier att jämföra med.

Enkäten skickades ut under januari månad till Sveriges alla kommunala energi- och klimatrådgivare. Vi hade en svarsfrekvens på 78%; totalt skickades den ut till 240 energi- och klimatrådgivare.

LÖNEN VISADE SIG variera mellan 21300 och 38000, vilket ger ett snitt på knappt 28000 i månaden.

Det finns mer detaljerad

statistik med lön uppdelat på anställningslängd, utbildningsnivå, ålder, kön, anställningsform, tjänstgöringsgrad och storlek på kommun man är verksam/anställd i.

DEN FULLSTÄNDIGA statistiken skickas ut till dem som är medlemmar i föreningen Sveriges EnergiRådgivarna eller dem som ansöker om medlemskap.

Sammanställningen skickas ut så fort medlemsavgiften är betald. För att bli medlem, gå in på www.energiradgivarna.com.

Eftersom detta är första året vi genomför lönekartläggningen uppskattar vi att få in synpunkter från er, både positiva och negativa!

text: Mona Tjernström

Mera Verkstad 2010 – läs den!

– Vi menar att samhällets makthavare inom offentliga sektorn verkligen ska ta itu med effektiviseringen i sina egna verksamheter, skriver Hans Nilsson i **Mera Ordnad Verkstad**, och fortsätter:

”Vi menar också att de som äger eller förfogar över byggnader, industri och andra verksamheter som nyttjar energi på allvar måste fundera över hur de kan göra sina anläggningar bättre.

De kommer att spara pengar på det och de blir mindre sårbara för energimarknadens olika nycker.”

Ladda ner skriften på [Energirådgivarnas hemsida!](http://Energiradgivarnas.hemsida!)

Prenumerera gratis
på **Energimyndighe-**
tens nyhetsbrev för
energirådgivare!

Kurser för just dina behov?

Har du tips eller önskemål om vilka kurser EnergiRådgivarna skulle kunna arrangera framöver?

Kontakta i så fall styrelsemedlemmen Roland Jonsson,
roland.jonsson@vvsforetagen.se

Energirådgivarnas styrelse:

Hans Nilsson, ordförande
nosslinh@telia.com

Jesper Peterson, vice ordförande
jesper.peterson@naturskyddsforeningen.se

Maria Perzon, sekreterare
maria.perzon@bengt Dahlgren.se

Johan Schön, kassör
johan.schon@srv.se

Michael Koucky, ledamot
michael.koucky@koucky.se

Lisa Ossman, ledamot
lisa.ossman@hallbarutvecklingvast.se

Mona Tjernström, ledamot
mona.tjernstrom@sundsvall.se

Kåge Schildt
kage@schildts.se

Ingela Brandén, suppleant
ingela_branden@hotmail.com

Roland Jonsson, suppleant
roland.jonsson@vvsforetagen.se

Kåge – ny medlem i styrelsen

1. Berätta lite om din bakgrund!

– 57 år och ingenjör och har drivit ett familjeföretag i VVS-branschen med 25 anställda i 33 år. Företaget såldes 2005 och jag har sedan dess varvat ner och gör en del energibesiktningar och energideklarationer.

2. Vad vill du driva för frågor i föreningen Energirådgivarna?

– Vi måste få igång sektionen för energideklarationer så att vi gemensamt och med kraft kan

agera mot myndigheter och institutioner när vi upplever att systemet inte tillämpas på ett korrekt sätt.

3. Vad betyder energieffektivisering för dig?

– Helt enkelt att vi måste skaffa oss förutsättningar för att ha en rimlig möjlighet att uppnå de mål som är uppsatta för 2020 och 2050

4. Varför ska man vara medlem i föreningen?

– Svaret ansluter ganska väl

till fråga 2 och utöver detta är erfarenhetsutbytet av särskilt stort vikt.

5. Vad kan föreningen bli bättre på?

– Fram tills idag har inget påtagligt hänt inom sektionen för Energideklarationer så här finns massor att ta tag i där vi först måste börja med att kunna ge ett attraktivt utbud i medlemskapet samt att därefter starta en ordentlig medlemsvärningskampanj.

frågor: Jesper Peterson

Nya medlemsavgifter från 2010 – en mindre höjning

TYP	Medlemsavgift	Serviceavgift	TOTALT	Moms	Summa inkl ev moms
Enskild	700	-	700	-	700
Kommun	3 000	600	3 600	150	3 750
Företag ¹ (S)	700	6 300	7 000	1 575	8 575
Företag (M)	700	12 300	13 000	3 075	16 075
Företag (L)	700	23 300	24 000	5 825	29 825

(S) Omsättning <10 MSEK, (M) Omsättning 10-50 MSEK, (L) Omsättning > 50 MSEK

¹ Företagsmedlemskap innebär vissa förmåner (specificeras av styrelsen).

www.energiradgivarna.com

S:t Göransgatan 84
112 38 Stockholm
tel: 08-343245

kansliet@energiradgivarna.com

Företagare i Västernorrland lär sig energieffektivisering

Det finns stora pengar för företag att tjäna på effektiv energianvändning. Energi- och klimatrådgivarna, Energikontoret och kommunerna i Västernorrland startar ett projekt i slutet av april för företagen i Sundsvall och Timrå.

En effektivisering på 10 procent för alla företag i Västernorrland, räknat på ett energipris på 50 öre per kilowattimme (vilket är lågt räknat) ger en besparing på i stort sett en miljard kronor.

Det här känns jättespännande säger Mona Tjernström energi- och klimatrådgivare i Sundsvall och fortsätter – det är en bra möjlighet för våra företag att lära sig mera om hur man kan se över sin energianvändning och även vad de kan göra för att minska sina energikostnader och sin klimatpåverkan.

Företagen tjänar pengar men också goodwill på att spara energi. Undersökningar visar att människor blir allt mer miljömedvetna – efterfrågan på KRAV-produkter har till exempel ökat det senaste året trots att vi haft lågkonjunktur. Framtidens kunder kommer att ställa miljö- och klimatkrav på i stort sett alla produkter. Då duger det inte att vara sämst i klassen och få slösa-stämpel på sig.

Om Västernorrländska företag ska stå sig i konkurrensen mot andra måste de hänga på och energieffektivisera. Och det är inte särskilt svårt. Man kan börja med

att fokusera på tre saker.

Det första är att styra belysning och ventilation. Idag ser och hör man brinnande belysning och surrande fläktar dygnet runt.

Det andra är att se över användningen av tryckluft. Det är en stor energitjuv.

Det tredje är att se över skalet - själva byggnaden. Dålig väggisolering, portar som inte sluter tätt och otäta fönster är vanligt förekommande.

Det är de låga energipriserna som med små fluktuationer har legat konstant sen slutet av 60-talet som är boven i dramat. Det har varken varit intressant eller lönsamt att spara på energin tidigare.

Dagsläget är ett helt annat. Miljömedvetenheten är större. Inte minst klimatdebatten har visat på att vi inte kan fortsätta att ohämsamt förbruka jordens resurser.

Att fossila bränslen – kol olja och naturgas – är ändliga står också klart för de flesta.

Brist på fossila bränslen och omställningen till förnyelsebar energi innebär med största sannolikhet högre energikostnader.

Många företag har varit duktiga på att effektivisera produktions-

linjen men få har lyft blicken och tittat sig omkring i den egna lokalen.

I Eskilstuna har man nyligen avslutat ett projekt där 12 företag med billiga åtgärder sparat 30 procent av energikostnaden, en energianvändning som inte varit direkt kopplad till produktionen.

Med det som god förebild kommer i en första omgång företag i Sundsvall och Timrå att erbjudas delta i ett liknande projekt. Under hösten kommer turen till företag i Örnsköldsvik och eventuellt kommer ytterligare ett tillfälle för företagen i Sundsvall och Timrå att erbjudas.

Att spara 10 procent är en enkel match och behöver inte kosta något alls. Vill man investera några kronor är man snart uppe i 20 procent och är man villig att satsa lite mer, är 30 procent fullt möjligt. Potentialen är alltså enorm.

De företag som är framsynta att se sambandet mellan framgång och energi vinner. Resten förlorar.

Mona Tjernström,
Energi- och klimatrådgivare i Sundsvall

Håll avståndet!

Lågenergilampor sparar el men det kan finnas skäl till att inte sitta närmare lampan än 30 centimeter, visar schweizisk forskning.

”Håll minst 30 centimeters avstånd från lågenergilampor på platser där du vilar, arbetar eller har fritidssysselsättningar under längre tider för att minimera exponeringen för elektriska fält och ultraviolett strålning”

I läslampor och skrivbordslampor kan moderna halogenlampor kanske vara ett alternativ.

Bra illustration om hur lågenergilampan fungerar:

http://www.svd.se/nyheter/inrikes/sa-fungerar-lagenergilampan_4557467.svd?service=graphic

ceebel.se om belysning

Här finns information om forskningsprojekt inom energieffektiv belysning, intressanta länkar, kalendarium och mycket annat!

www.ceebel.se

Sök pengar på webben för energikartläggning

Nu är reglerna färdiga för det nya stödet till företag som vill göra en energikartläggning och få förslag på åtgärder. Det går att söka på Energimyndighetens webbplats.

Stödet täcker 50 procent av kostnaden för energikartläggningen och företaget kan få maximalt 30 000 kronor. Det ska sökas innan energikartläggningen påbörjas. Syftet är att hitta nya sätt att minska Sveriges totala energianvändning.

Företag som använder minst 500 MWh energi per år kan söka. Lantbruk kan dock få stöd oavsett energianvändning om verksamheten omfattar fler än 100 djurenheter.

Mer information finns på Energimyndighetens webbplats.

Elmotorer slukar 30 procent av all energi i EU

Världen står inför en enorm utmaning då det gäller energi- och miljöfrågorna. Det pågår en aktiv forskning och utveckling av nya bränslen, nya teknikområden och nya produkter som i framtiden kommer att ha en positiv effekt inom dessa områden.

Elmotordrifter är en process som kan ge stora besparings effekter, och själva elmotorn är en produkt som hör till de mest ineffektiva enligt en EU-studie.

Därför är en minskning av energianvändningen i elmotorer och elmotordrivna system prioriterade i EU:s energisparprogram.

För att få en bild av besparingspotentialen är det viktigt att man känner till förutsättningarna och möjligheterna:

Omkring 30 procent av all elektricitet som förbrukas inom EU går till att mata en elmotor.

Förbrukningen av elektricitet inom industrin i Sverige ligger idag runt 57 TWh och nästan 70 procent går till en elmotordrift. Siffrorna för servicesektorn är cirka 70 TWh och nästan 40 procent går till elmotorsystem.

DESSA SIFFROR VISAR klart och tydligt på att elmotorer och elmotorsystem måste prioriteras starkt och att möjligheterna till effektivisering är mycket goda.

När det gäller pumpar, fläktar och kompressorer kan man i vissa fall se sparpotentialer på 30 – 50 procent, och i vissa extremfall upp till 80 procent.

En annan positiv effekt av investeringar i energieffektiv motorutrustning är, förutom att man får en lägre elnota och en bättre miljö, att man i många fall också får en ökad kvalitet och tillförlitlighet i sin produktion.

För att få de positiva resultat man förväntar sig vid en energieffektiv investering i sitt elmotor-system krävs att man gör någon form av energi- och miljöanalys.

Ett hjälpmedel är ”Motor Challenge Programme”, ett EU-program för att hjälpa företag att förbättra energieffektiviteten i elmotordrivna system. EnergiEffektiviseringsFöretagen har också både den konsulthjälp och tillgång till de produkter som krävs för att uppnå önskvärt effektiviseringsresultat.

EN VIKTIG DETALJ att känna till vid val av elmotorer och drivsystem är de regler och förordningar som finns. En förordning av stor betydelse är genomförandet av Europaparlamentets, och rådets direktiv 2005/32/EG med krav på ekodesign för elektriska motorer.

De första kraven träder i kraft 16 juni 2011 och man beräknar att ekodesignkraven på elmotorer kan spara 135 TWh el per år inom EU år 2020. Enligt en ny standard, EN60034-30:2008, har nu energieffektiviseringsklasserna för elmotorer ändrats. De nya beteckningarna är IE1, IE2 och IE3, och där IE3 har den högsta verkningsgraden.

Kraven i ekodesigndirektivet innebär att det 2011 blir förbjudet att producera eller importera motorer till EU som är sämre än IE2. Från 2015 måste stora motorer, från 7,5kW upptill 375kW klara IE3, alternativt IE2 om de kombineras med en frekvensomriktare. Från 2017 gäller det för alla motorer, ner till 0,75kW att klara IE3, alternativt IE2 i kombination med en frekvensomriktare.

Energimyndigheten har tagit fram en lista över motorer som baseras på den nya klassificeringen av motorer, och där

verkningsgraderna är beräknade enligt den nya standarden.

På Energimyndighetens hemsida kan man också hitta länkar till ekodesigndirektivet.

En annan viktig punkt i analysarbetet är att göra en relevant livscykelanalys, LCC för att få en tydlig bild av totala kostnaden för sitt motorsystem vid en investering. Det är ett känt faktum att inköpspriset för en motor representerar endast cirka 5 procent. Det ska jämföras med elkostnaden som hamnar någonstans runt 90 procent.

Om man också väger in att en elmotor ofta är i drift i väldigt många år och att elpriset förmodligen kommer att stiga, är det ytterligare skäl till att investera i en motor med hög verkningsgrad. Att använda motorer med låg verkningsgrad för att hålla ner investeringskostnaden kan i längden bli en dyr lösning.

Högre verkningsgrad ger mindre förluster och lägre temperatur i motorn, vilket minskar underhållskostnaderna och förlänger livslängden.

Vill man uppnå en ekonomiskt och miljömässigt lönsam investering i ett motorsystem skall man välja en högeffektiv motor. Och för motorer med en varierande last kan mycket energi sparas om en frekvensomriktare används.

Frekvensomriktaren anpassar effektuttaget efter behovet och ger därmed optimal besparing. Det har även tagits fram beräkningar som visar att om man skulle behövsstyra alla elmotorer i Europa kommer reduktionen av koldioxidutsläpp att svara upp till 24 procent av det mål som sattes upp i Kyotoavtalet för Europa. Det är en positiv effekt som oftast inte finns med i debatten.

text: Bo Andersson

Bo Andersson är energirådgivare på företaget Emotron, ett EEF-företag.

Han är styrelseledamot i EEF, EnergiEffektiviseringsFöretagen och i TGS, Transmissionsgruppen i Sverige, med ansvar för energifrågor inom industrin.

Energibruket.se

Hemsida för Sveriges Ingenjörer, Vinnova och IVL Svenska Miljöinstitutet

En mötesplats för diskussion och innovation om energieffektivisering.

<http://energibruket.se>

För kraftfulla energieffektiva åtgärder behövs direkta krav

För att åstadkomma mer kraftfulla energieffektiva åtgärder i befintliga byggnader krävs sannolikt att det ställs direkta krav, slår Boverket fast i sin senaste Uppsiktsrapport.

<http://www.boverket.se/Om-Boverket/Webbokhandel/Publikationer/2010/Boverkets-uppsiktsrapport/>

Det går inte att med stöd av plan- och bygglagstiftningen, PBL, tvinga fram till exempel energieffektiva åtgärder eller lösningar för att motverka negativa klimat-effekter i det befintliga beståndet, vilket är den största utmaningen i klimatanpassningsarbetet, skriver Boverket i sin senaste Uppsiktsrapport planering och byggande 2009.

EKONOMISKA RESURSER BEHÖVS FÖR ATT NÅ ENERGI- OCH KLIMATMÅLEN

För att samhället ska kunna möta och hantera detta behov krävs att samhället fördelar skyldigheter på olika aktörer och sannolikt också bidrar med ekonomiska resurser.

För att åstadkomma mer kraftfulla energieffektiva åtgärder i befintliga byggnader krävs dock sannolikt att det ställs direkta

krav, skriver Boverket

Boverket har i tidigare rapporter konstaterat att PBL och BVL kan bidra till att nå de klimat- och energipolitiska målen som handlar om energieffektivisering och att minska klimatutsläppen.

Det handlar i byggande om att bygga energieffektiva hus eller genomföra energibesparande åtgärder vid ändring av byggnader. Det handlar också om att via fysisk planering minska utsläppen av växthusgaser, till exempel genom lokalisering av ny bebyggelse i stationsnära lägen för att minska transportbehoven.

KOMMUNERNAS RESURSER OCH KOMPETENS – EN OROSFAKTOR

Boverket ser med oro på utvecklingen i kommunerna: otillräckliga resurser, hög medelålder hos kommunernas tjänstemän, en

stor andel konsulter och behov av kompetensutveckling.

Bristerna inverkar på kommunernas möjligheter att bedriva tillsyn. Det finns kommuner som knappast bedriver någon tillsyn alls. Många kommuner har alltför begränsade resurser föra att arbeta tillräckligt med energifrågor.

Boverket hänvisar här till den senaste tidens många takras och obesiktigade hissar. Samma problematik återfinns när det gäller energideklarationerna.

Boverket menar att situationen är oroande inför den nära förestående lanseringen av en ny plan- och bygglagstiftning som enligt Boverkets uppfattning kommer att kräva en större resursinsats av kommunerna än idag – framför allt på byggområdet.

text: Yrsa Westerlund

Hur säker är din jordfelsbrytare?

En dansk studie visar att av tusen installerade jordfelsbrytare var det sju procent som inte höll måttet.

Jordfelsbrytare är en säkerhetsprodukt som ska skydda mot skador från elektrisk ström och måste vara tillförlitlig och användarvänlig.

– Vi kommer att driva på arbetet för bättre jordfelsbrytare, säger generaldirektör Magnus Olofsson på Elsäkerhetsverket.

Kurs om installation av egen el

Den 1 juni genomför Elsäkerhetsverket och Svensk Energi en kurs om projektering och installation av mindre elproduktionsanläggningar. Kursen äger rum i Stockholm och vänder sig till elnäts- och elproduktionsföretag, lantbrukare, kooperativ med flera. Mer information på Svensk Energis webbplats.

Broschyr om installation av småskaliga anläggningar för vind- och solet kan laddas ner på Elsäkerhetsverkets hemsida

Energianvändning i lantbruket

Två temadagar om energieffektivisering och energikartläggning i lantbruket anordnas av LRF i maj: 19 maj i Alvesta, 20 maj i Uppsala.

Temadagen är avsedd för rådgivare och tjänstemän som vill ha en orientering om energieffektivisering i lantbruket. Fokus är på direkt energi.

Var och hur används mest energi i lantbruket? Vilka är de viktigaste sparåtgärderna i mjölkproduktion, svinproduktion, växtodling och spannmålstorkning? Information om hur lantbrukaren kan utnyttja Energimyndighetens energikartlägningscheckar.

Målgrupp: Rådgivare och tjänstemän som vill ha en orientering om energieffektivisering i lantbruket och om miljöpåverkan.

Kursmål: Kännedom om energieffektivisering och energikartlägningscheckar.

<http://kompass.lrf.se/lrf/company/247.aspx>

Handeln kan minska sin elanvändning

Handeln skulle kunna minska sin elanvändning med en femtedel. Det visar en energiinventering av närmare 100 byggnader som Energimyndigheten låtit utföra.

En av åtgärderna är att se över drifttiderna för ventilation och belysning.

Totalt omfattar energiinventeringarna närmare en miljon kvadratmeter butiksytta. Mest elintensiv är livsmedelshandeln, medan gallerior och övrig handel har en lägre specifik elanvändning.

För alla kategorier av handelslokaler använder belysningen mest el, 42 procent, följt av livsmedelskyla och fläktar med 26 procent respektive 12 procent.

Totalt skulle handeln kunna spara upp till 20 procent av sin elanvändning. Belysningen står för hälften av den besparingen och ventilation och livsmedelskyla för varsin fjärdedel.

Rapporten **Energianvändning i handelslokaler** finns på Energimyndighetens hemsida.

Lyckad Lyxfälla på Energitinget

Energirådgivarna arrangerade under Energitinget en session tillsammans med EEF under namnet "Effektivisering i nya affärsmodeller".

Anders Wijkman, Tällberg foundation, inledde seminariet med föredraget "Att bara tjäna pengar på volym duger inte". Anders menade att vi måste bryta sambandet mellan utveckling och ökat uttag av naturresurser.

Matts Lindgren, NordIQ jämförde vår bransch med fordonsbranschen och hur helhetstänkande och funktion bör styra utvecklingen i större grad än idag.

Bo Andersson, Emotron, visade på stora möjligheter att effektivisera genom styrning av motorer. En potential som inte utnyttjas idag.

I framtiden kommer vi även att kunna spara energi genom bättre och smartare styrsystem för elanläggningar, berättade Johan Lysholm från EIO.

Nu utvecklas standarder för styrning som inte är fabriksberoende vilket gör det enklare att komplettera mer utrustning i befintliga system.

Sist ut för EEFs räkning var Anders Hall från Somfy/Solskyddsförbundet. Anders visade ett nytt beräkningsprogram för solskydd

där man kan beräkna effekterna av olika typer av solskydd på energianvändning av komfortkyla.

SEDAN VAR DET Energirådgivarnas tur att ta över rodret. Vi fick uppleva "Lyxfällan" (ni har väl sett programmet på TV3?) med Hans Nilsson som programledare och Fru von Silverstjärna (Lisa Ossman) och Fru Olsson (Maria Perzon) som hade problem med sin energianvändning och behövde hjälp att reda ut situationen.

Det hela slutade lyckligt med hjälp av experter på områdena elapparater, uppvärmning, transporter/resor och mat.

Tre av fyra känner oro inför energi- och klimatfrågor

Många är oroliga inför den framtida energi- och klimatfrågan men ändå tror nästan två tredjedelar inte att en lägre energiförbrukning kan minska beroendet av fossila bränslen och energi från utlandet. Detta enligt en global undersökning från konsultföretaget Accenture.

I undersökningen New Energy World Survey deltog 9 000 personer från 22 länder.

- 90 procent av konsumenterna sägs vara bekymrade över stigande energikostnader och 76 procent över risken för brist på energi.

- 83 procent är oroad över klimatförändringen och 80 procent över luftföroreningar i deras närhet.

- 89 procent anser att det är viktigt eller mycket viktigt att minska landets beroende av fossila bränslen.

ENDAST EN TREDJEDEL av de svarande ansåg dock att den viktigaste energifrågan var minskad energiförbrukning:

- 37 procent trodde att en lägre energiförbrukning kan minska landets beroende av fossila bränslen och 36 procent menade att en lägre energiförbrukning är

lösningen på landets beroende av olja och gas från andra länder.

- Två tredjedelar (63 respektive 64 procent) ansåg att lösningen på båda dessa problem är att utveckla energikällor med låga utsläpp av koldioxid.

– Vi kan inte hantera klimatförändringen eller energisäkerheten om vi inte skapar nya rena energikällor samtidigt som efterfrågan från konsumenterna minskar. Vår undersökning visar att konsumenterna inte tycker att minskad energiförbrukning är någon angelägen fråga.

– Det kommer att ta många år innan förnybara alternativ blir allmänt utbredda. Till dess måste staten och energibolagen hitta nya sätt att ändra konsumenternas vanor och förbättra energieffektiviteten, säger Henrik Tegnér, expert på energifrågor på Accenture. www.accenture.se

Nästan alla tillfrågade (85 procent) menar att det krävs ökad statlig kontroll om energiproblemen ska kunna lösas. De svarande fick välja den viktigaste statliga åtgärden:

- 54 procent ansåg att det var kontroll över energipriserna.
- 51 procent valde incitament för ny teknik.
- 41 svarade investeringsbeslut för utveckling av energikällor med låga koldioxidutsläpp.

Konsumenterna litar inte på energibolagen:

- 22 procent av konsumenterna i undersökningen litar helt på att energibolagen vidtar åtgärder för att lösa energiproblemen. 32 procent litar inte på att de gör det och 46 procent litar bara på dem om de får riktlinjer från staten.

Ur New Energy World Survey, www.accenture.se

Energieffektivisering här och nu!

- bilder från kursen i Stockholm 25-26 feb 2010

”En energirådgivare måste kunna hålla många bollar i luften när det gäller teknik, ekonomi, regler, psykologi mm. Det fordrar en stor bredd i kunskaper som dessutom hela tiden måste aktualiseras. Det är tufft, men roligt!”

Anders Hall, Solskyddsförbundet, vet allt om solavskärmning.

Kommunikation är avgörande för lyckad energieffektivisering, menar Karin Engvall.

Vi mäter koldioxid-nivån i klassrummet.

Britta Permats, Svensk Ventilation, en av alla engagerade föreläsare.

Följ upp ställda krav, manade Pelle Wickman.

Vilken är bäst?

Tommy Govén lärde oss allt om belysning.

En till kurs om "Energieffektivisering här och nu" hålls i Stockholm 18-19 maj. Anmäl dig nu!

Toppa *dina* kunskaper om energieffektivisering!

Passa på! Gå en fet kurs om energieffektivisering om du känner dig lite tunn!

EnergiRådgivarna erbjuder här en unik kurs som spänner över hela energifältet. Med den i bagaget kan du känna dig uppdaterad om vilka nya tekniska lösningar som finns på marknaden, vilka regler som gäller och vart utvecklingen är på väg. *Deltagarbevis utfärdas och diplom erhålles vid godkänd hemtentamen!*

På ett åskådligt sätt demonstrerar vi hur de tekniska installationerna i en byggnad samspelar med varandra. Energieffektiva lösningar för belysning, ventilation, värme och kyla, solavskärmning, isolering, vitvaror och kontorsutrustning går igenom. Våra kunniga föreläsare arbetar alla i företag och organisationer som är specialiserade inom de olika teknikområdena. *Välkommen till årets viktigaste kurs 18-19 maj i Stockholm!*

Kraven på allt högre energieffektivitet på alla områden stiger. Nya produkter och nya lösningar kommer till. Regler och krav från myndigheter blir allt strängare. För att kunna sova i materialet, hänga med i flödet och fatta rätta beslut behöver man kontinuerligt bredda och uppdatera sina kunskaper. Här erbjuder vi en kurs för alla där vi går igenom byggnadstekniska lösningar ur ett energieffektivitetsperspektiv. Vi diskuterar även energi och miljö ur olika aspekter. En viktig kurs du inte bör missa!

Energieffektivisering här och nu!

18 maj 2010. Kl. 09.00 – 16.00

Inledning av Hans Nilsson: Energieffektivisering har aldrig varit viktigare än nu! Men har vi lärt tillräckligt av det förflutna för att kunna möta framtiden?

Miljö, energianvändning, energikällor. Varför är det viktigt att spara energi? Klimatförändringarna. Energianvändning inom olika sektorer. Olika energikällors för- och nackdelar.

Inomhusmiljön. Vilka krav gäller för luft, temperatur, ljus, buller för bostäder och lokaler?

LUNCH

De olika teknikdelarna beskrivs och lämpliga energieffektiva åtgärder diskuteras. Varje del beskrivs var för sig samtidigt som vikten av att allt hänger ihop betonas. Styr och reglerteknik tas upp under varje punkt.

- ☞ **Energibehov för byggnader.** En byggnads energibehov beror av byggnadens konstruktion och installationer. Passivhus, lågenergihus, byggregler, energistatistik för byggnader.
- ☞ **Klimatskalet.** Släpp inte ut värmen! Undvik fuktproblem! Isolering av tak, fönster, väggar, golv.
- ☞ **Ventilation.** Olika system beskrivs (FTX, F, m fl) och deras för- och nackdelar diskuteras. Värmeåtervinning, luftflöden, nyckeltal.
- ☞ **Belysning.** Det händer mycket inom belysningsområdet. Nya ljuskällor, armaturer, driftdon.
- ☞ **Uppvärmning och varmvatten.** Pellets pannor, fjärrvärme o värme-pumpar. Varmvattenberedning, tappvattenarmaturer.
- ☞ **Kyla.** Kylanvändningen ökar – hur kan vi hålla nere kylbehovet? Kylmaskiner, fjärrkyla, köldmedier.
- ☞ **Solavskärmning.** Undvik bländning på arbetsplatsen och minska behovet av komfortkyla! Olika typer av solavskärmning diskuteras.
- ☞ **Vitvaror och kontorsutrustning.** Välj rätt bland alla energimärkta produkter! Kylskåp, tvättmaskiner, datorer osv.

MIDDAG

19 maj 2010. Kl. 09.00 – ca 15.00

Kommunikation. Hur kan man som brukare påverka energianvändningen i vardagen? Hur påverkar den tekniska utvecklingen vår energianvändning? När energirådgivaren fram till kunden med sina förslag? Dialog är nödvändig mellan fastighetsägare och hyresgäst!

Organisation och styrning. Vikten av att energiarbetet organiseras väl och kontinuerligt följs upp. Metoder och arbetssätt som är lämpliga att använda diskuteras. Energiledning, lönsamhetsberäkningar (LCC), upphandling av entreprenader, verifiering och uppföljning.

LUNCH

Transport och trafik. Trafiken och dess koppling till energi och miljö.

Lagar och regler. Det senaste inom energiområdet. Möjligheter och hjälpmedel som finns att tillgå via myndigheterna. Energideklarationer, Boverkets byggregler, ekodesign, energieffektiviseringsavtal, energicheckar, miljöbalken.

Sammanfattning och avslutning.

Hjärtligt välkommen till denna viktiga kurs!

ANMÄLAN TILL KURSEN "Energieffektivisering här och nu" görs här: www.energiradgivarna.com Kursdatum: 18-19 maj 2010
Kursort: Fagerhults Belysning, Tegelviksvägen 32 (nära Danvikstull/Henriksdal) i Stockholm. **Mer info om kursen:** Birgitta Govén, 070 – 210 14 44 **Föreläsare** från Energieffektiviseringsföretagen & Energirådgivarna. **Kursmaterial:** *Energihandboken* erhålles av kursdeltagarna. Deltagarbevis utfärdas. **Diplom vid godkänd hemtentamen.** **Senaste anmälningdag:** 10 maj 2010 **Kostnad:** 7.900 kronor för medlemmar i Energirådgivarna och i EEF. 8.600 kronor för övriga. Moms tillkommer. Lunch och kaffe samt middag 18 maj ingår. **Övernattning ordnas ej** av Energirådgivarna.

OBS! FÖRMÅNLIGA RABATTER!

1. Kursens ordinarie pris är 8600 kronor. Medlemmar i EEF och i Energirådgivarna betalar 7900 kronor. Den som anmäler sig senast den 3 maj erhåller snabbhets-rabatt och betalar sålunda 8000 kronor respektive 7300 kronor!
2. Företag som redan deltagit med en anställd på kursen (i februari) får 600 kronor rabatt och betalar alltså 8000 kronor (icke-medlemmar) respektive 7300 kronor (medlemmar). Ingen ytterligare snabbhets-rabatt.
3. Företag som sänder flera kursdeltagare betalar 8600 kronor (icke-medlemmar) respektive 7900 (medlemmar) för en kursdeltagare och 8000 kronor respektive 7300 kronor för övriga från samma företag. Ingen ytterligare snabbhets-rabatt.

ENERGIRÅDGIVARNA (Föreningen Sveriges Energirådgivare, FSE) är en ideell förening som sedan 1982 arbetar för ett effektivt och rationellt utnyttjande av energi med så låg miljöpåverkan som möjligt. Medlemmar i föreningen är energikonsulter, VVS-konsulter, kommunala energi- och klimatrådgivare samt ett antal företag. Totalt har föreningen cirka 500 medlemmar. www.energiradgivarna.com